

Avdelningen för forskning, innovation och affärsutveckling

Bidra till utvecklingen av elfordonens roll i framtidens elsystem

Energimyndigheten utlyser ca 40 miljoner kronor till projekt för att ta fram kunskap och lösningar som bidrar till utvecklingen av elfordonens roll i framtidens elsystem. Elektrifiering är en av nyckellösningarna för att genomföra en energi- och klimatomställning, i synnerhet för industri- och transportsektorerna som står för de största klimatutsläppen.

Vill du bidra med ett projekt? Då är du välkommen att söka stöd!

Innehåll

1	Om utlysningen	3
2	Viktiga datum	4
3	Vem kan söka?	4
4	Hur bedömer vi din ansökan?	5
5	Detta ska finnas med i ansökan	5
6	Så här ansöker du	6
7	Så mycket stöd kan du få	6
8	Vad händer efter att du lämnat in ansökan?	7
9	Utlisningen är en del av programmet Framtidens elsystem	7
10	Om du har frågor	8
	Bilaga 1. Vad och hur stor andel av projektets kostnader kan du få stöd för?	9
	Bilaga 2. Allmänna villkor för stöd	17

1 Om utlysningen

Det svenska elsystemet befinner sig i en period av genomgående och stora förändringar, både på produktions- och användarsidan. Elnätet förväntas påverkas kraftigt av en ökad elektrifiering tillsammans med större variationer i elproduktionen. Elektrifiering av fordonsflottan ställer nya krav på elsystemet, framför allt på lokal nivå. Ett sätt att hantera detta på är genom smart laddning av elfordon, där laddningen anpassas efter realtidsinformation om elsystemet, och dubbelriktad laddning, en smart laddningsfunktion där elflödets riktning kan vändas, så att det går från batteriet till den laddningspunkt som batteriet är anslutet till. Smart och dubbelriktad laddning har potential att bidra med många fördelar i elsystemet, till exempel att optimera situationen för bilägaren bakom mätaren, hantera flaskhalsar för lokalnätägaren, erbjuda flexibilitet till balansansvarig eller bidra med frekvensreglering, robusthet och andra stödtjänster till elsystemet.

Energimyndigheten har identifierat ett antal forsknings- och innovationsområden som kräver ökad kunskap för att bättre kunna förstå den smarta och dubbelriktade laddningens potential och möjliga nackdelar. Kunskap behövs även för att lösa kvarstående utmaningar inom områden som standarder, affärsmodeller och användarens roll samt teknikutveckling. Det är viktigt att forskningen alltid tar hänsyn till samhället i sin helhet så att samspel mellan aktörer kan skapas och intressekonflikter identifieras och minimeras.

Utlisningen är en del av programmet Framtidens elsystem som utgör en av Energimyndighetens huvudsakliga satsningar på forskning och utveckling relaterade till elsystemet. Projekt som får stöd ska ha potential att bidra till utlysningens syfte att bidra till elfordonens roll i framtidens elsystem med fokus på smart och dubbelriktad laddning av elfordon i ett elsystemperspektiv.

Exempel på utmaningar och forskningsområden relaterade till elfordonens roll i elsystemet.

- Hur olika ägarskapsmodeller i transportsystemet, nya mobilitetstrender och tekniker för smart och dubbelriktad laddning påverkar potentialen och nyttan för elsystemet.
- Vilken roll olika marknader och aktörer har i ett framtida elsystem som inkluderar smart och dubbelriktad laddning
- Tekniska standarders betydelse och påverkan på laddsystemets utformning, samt kopplingar till fastighetens övriga styrbara elkomponenter
- Interoperabilitet, tillgång till data och cybersäkerhet som följer med datadelning
- Sociala aspekter, rättviseaspekter och användarperspektiv
- Affärsmodeller och regulatoriska utmaningar
- Planering och robusthet av elsystemet
- Glesbygds-, landsbygds- och stadsperspektiv
- Övriga utmaningar och forskningsområden relevanta för utlysningens syfte

Utlysningen avser stöd i form av bidrag. I denna utlysning finns totalt cirka 40 miljoner kronor tillgängliga för de projektparter som beviljas stöd. **Högst tillåtna stöd per projekt är 5 miljoner kronor.**

Utlysningen genomförs inom ramen för programmet Framtidens elsystem (se [avsnitt 9](#) för mer information).

2 Viktiga datum

Tidplan för inlämning av ansökan finns i tabellen nedan.

Sista dag för ansökan	Tidigaste projektstart	Senaste projektstart	Projektet avslutas senast	Beslut planeras i
21 mars	1 november 2024	1 februari 2025	31 december 2027	Oktober 2024

Mina sidor öppnar för ansökningar den 20 december 2023. På Mina sidor heter utlysningen ”**Bidra till utvecklingen av elfordonens roll i framtidens elsystem**”.

Digitalt informationsmöte

Ett informationsmöte för frågor kring utlysningen kommer att hållas. Observera att vi inte besvarar frågor om utformning av projekt eller projektgenomförande.

Tid: 31 januari 2024 kl 11.00-12.00

Var: Digital via Teams

[Klicka här för att ansluta till mötet](#)

3 Vem kan söka?

Alla aktörer som kan bidra till utlysningens mål kan söka stöd. Det kan till exempel vara:

- företag
- offentlig sektor
- universitet och högskolors samhällsvetenskapliga, humanistiska, tekniska och naturvetenskapliga discipliner
- institut
- övriga aktörer

Projekt där olika typer av aktörer (företag, akademi och forskningsinstitut m.m.) samverkar ses som positivt. Projekt som leder till implementering i elsystemet ses som positivt. Jämställdhet och mångfald ska beaktas vid sammansättning av projektgruppen, vid val av projektledare och vid projektets genomförande, innehåll, samt i dess mål och effekter.

4 Hur bedömer vi din ansökan?

Nedan följer en utförlig beskrivning av de kriterier som din projektansökan bedöms utifrån, samt utvalda vägledande frågeställningar som kopplar till varje kriterium.

1. Möjlighet att bidra till utlysningens syfte och mål

- I vilken grad bidrar projektet till utvecklingen av elfordonens roll i framtidens elsystem?

2. Innovationshöjd

- I vilken grad bidrar projektet till att föra forskning- och innovationsfronten framåt?
- I vilken grad innefattar projektet en ny idé eller innovation?
- I vilken grad tillgodoses ett behov i förhållande till befintliga lösningar?

3. Nyttiggörande

- I vilken mån kan projektet komma till nytta, till exempel genom kunskapsuppbyggnad, nya varor, tjänster eller processer, kommersialisering?
- Finns en plan för hur resultaten ska nyttiggöras och spridas?
- Finns potentiella mottagare av resultat identifierade?
- Finns en samverkan mellan olika typer av aktörer inom projektet?
- Finns det ett identifierat behov för projektets resultat, till exempel en tydlig kunskapslucka eller marknadspotential?

4. Genomförbarhet

- I vilken grad är målen med projektet mätbara, konkreta, väldefinierade och rimligt ambitiösa?
- I vilken grad är förslaget till arbetsplan konkret och tidsmässigt realistisk i förhållande till uppsatta mål?
- Har aktörerna rätt kompetens och rätt resurser för att genomföra satsningen?
- I vilken grad är projektets omfattning, tidplan och budget realistisk i förhållande till de uppsatta målen?
- Om köns- och genusperspektiv är relevant för projektet, hur väl inarbetas detta i projektgenomförandet?
- Hur väl beaktar sökande jämställdheten vid projektgruppens sammansättning, arbetsfördelning och arbetsvillkor?

5 Detta ska finnas med i ansökan

Var noga när du skriver din ansökan och bifoga relevant material. Läs mer om vad ansökan ska innehålla i **Manual för att ansöka om och hantera stöd till forskning och innovation via Mina sidor** ([Manual för forsknings-ansökningar via Mina sidor \(energimyndigheten.se\)](#))

Bifoga projektledarens och andra nyckelpersoners CV på max en A4-sida vardera.

Bifoga eventuella figurer och bilder som du hänvisar till i texten. Observera att projektbeskrivningen ska framgå av ansökningsformuläret och ska inte bifogas som bilaga. Bilagorna ska tydligt komplettera ansökningsformuläret och inte innehålla samma information som ansökningsformuläret.

[Mer om hur Energimyndigheten behandlar personuppgifter](#)

6 Så här ansöker du

Följ dessa steg så går handläggningen av din ansökan snabbare:

- Använd e-tjänsten ”Finansiering av forskning och innovation” på **Mina sidor** för att skriva din ansökan (<https://minasidor.energimyndigheten.se>)
- Börja med att ansöka om **behörighet att få företräda koordinatorn**, det vill säga den organisation som ska samordna projektet, som ska ta emot stödet från Energimyndigheten och som ska vidarebefordra stöd till de eventuellt övriga stödmottagare som deltar i projektet. **Ansök om behörighet i god tid**, eftersom det kan ta ett par dagar att få behörigheten. Du får ett mejl när er ansökan om behörighet har godkänts.
- När du har fått behörighet till e-tjänsten har du tillgång till formuläret ”Ansökan om finansiering av forskning och innovation”, som du ska fylla i och skicka in.

Lämna in ansökan senast den 21 mars 2024 kl 23:59.

7 Så mycket stöd kan du få

Hur stor andel av kostnaderna varje projektpart kan få stöd för beror bland annat på

- hur stora stödberättigande kostnader som projektparten har
- om projektparten är ett företag eller bedriver icke-ekonomisk verksamhet
- om projektparten är ett litet eller medelstort företag (SMF)
- vilken forskningskategori som aktiviteterna i projektet anses motsvara.

Alla kostnader i projektet ska vara faktiska och reviderbara vilket innebär att de ska särredovisas i bokföring.

Högst tillåtna stöd per projekt är 5 miljoner kronor.

För utförligare information om stödnivåer, stödberättigande kostnader och typ av verksamhet se [Bilaga 1](#) och [Bilaga 2](#).

8 Vad händer efter att du lämnat in ansökan?

Er ansökan kommer att utvärderas enligt en given bedömningsprocess som består av följande fyra steg:

1. Kontroll att ansökan uppfyller grundläggande formaliakrav specificerade i utlysningen.
2. Bedömning av experter, där varje bedömare gör en enskild granskning av ett antal ansökningar. Utlåtande samt betyg ges för varje bedömningskriterium. Minst tre experter granskar ansökan.
3. Ett bedömningsmöte för bedömarna där de individuella bedömningarna kompletteras med en dialog kring ansökningarna.
4. Energimyndigheten gör en sammanvägning och slutlig bedömning av ansökningarna där de anlitade bedömarens utlåtanden och betyg inkluderas. Experterna agerar rådgivande till Energimyndigheten.

Det är den version av ansökan som du skickat in före utlysningens stängningsdatum som ligger till grund för Energimyndighetens bedömning.

Energimyndigheten kan komma att begära att du lämnar in en komplettering av ansökan om vi finner skäl för det.

Energimyndigheten kan komma att ta en kreditupplysning på sökande företag, projektparter, ägare och styrelse.

Kommunikation under handläggningen av din ansökan kommer främst att ske genom Mina sidor.

Energimyndigheten fattar därefter beslut om bifall eller avslag för er ansökan och beaktar då expertgruppens bedömningar och utfallet av de tre bedömningsstegen. Beslutet planeras att fattas tidigast under oktober 2024. Du får kort därefter ett besked av oss om vilket beslut som fattats och med vilka skäl beslutet har fattats.

Utbetalning av stödet sker enligt den utbetalningsplan som finns i beslutet. För mer information om utbetalning, se Allmänna villkor för stöd som följer med beslutet om stöd.

9 Utlysningen är en del av programmet framtidens elsystem

Forskningsprogrammet Framtidens elsystem utgör en av Energimyndighetens huvudsakliga satsningar på forskning och utveckling relaterad till elsystemet och

finansierar forsknings- och innovationsprojekt som belyser utmaningar kopplat till elproduktion, elanvändning och framtidens elnät.

Programmet ska främja omställningen mot ett hållbart energisystem genom att underlätta elektrifiering av andra sektorer och samtidigt verka för ett elsystem karakteriserat av försörjningstrygghet, konkurrenskraft samt ekologisk och social hållbarhet.

Programmet pågår under åren 2022 till och med 2027 men kan komma att förlängas vid behov. Initialt är budgetramen 552 miljoner för hela programperioden.

10 Om du har frågor

Vi på Energimyndigheten svarar gärna på eventuella frågor om utlysningen. Vi får dock inte kommentera projektidéer eller lämna rekommendationer utan kan endast svara på frågor om själva utlysningen.

Tänk på att det brukar vara många som ringer sista dagen som utlysningen är öppen och att det därför kan vara svårare att få hjälp då. Energimyndigheten finns endast tillgänglig för frågor fram till klockan 16.00, därefter kan du inte räkna med att få hjälp och stöd.

Vid frågor om utlysningen ber vi dig att i första hand mejla din fråga till elsystem.forskningochinnovation@energimyndigheten.se.

Vid behov av muntlig kontakt går det bra att kontakta någon av följande handläggare.

- Andreas Gustafsson, 016-544 23 28
- Tina Ringenson, 016-544 20 35
- Fredrik Brändström, 016-544 23 66

Stöd:

[Här finns information om hur ni skriver ansökan](#)

Bilaga 1 – Vilka aktiviteter kan vi få stöd för?

1. Allmänt

1.1 Stöd till företag

Som företag betraktas varje enhet, oberoende av juridisk form, som bedriver ekonomisk verksamhet. Med ekonomisk verksamhet avses att tillhandahålla varor eller tjänster på en marknad.

Hur stort stöd ert företag kan få styrs av EU:s statsstödsregler. Energimyndigheten får lämna stöd i enlighet med förordningen (EU) nr 651/2014¹ samt förordningen (EU) nr 1407/2013². Stödets storlek beror bl.a. på vilka projektaktiviteter ert företag avser att genomföra och i vissa fall även på företagets storlek. I vissa fall gäller en högsta tillåten stödnivå, uttryckt som en procentsats (%) av de stödberättigande kostnaderna, medan i andra fall gäller en högsta tillåten beloppsgräns.

1.1.1 Små och medelstora företag (SMF)

Företagets storlek bedöms enligt reglerna i bilaga I till förordningen (EU) nr 651/2014. Reglerna beskrivs även i EU-kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*.³ Vid bedömning av företagets storlek ska hänsyn tas till antalet anställda, företagets årsomsättning och balansomslutning samt till företagets eventuella förbindelser till andra företag.

För att kunna räknas som ett **litet företag** krävs dels att företaget har färre än 50 anställda, dels att antingen företagets årsomsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år. För att kunna räknas som ett **medelstort företag** krävs dels att företaget har färre än 250 anställda, dels att företagets årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller att företagets balansomslutning inte överstiger 43 euro (se tabell 1).

¹ Kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 av den 17 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget (EUT L 187 26.6.2014, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2023/1315 av den 23 juni 2023 (EUT L 167, 30.6.2023, s. 1).

² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska Unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (EUT L 352, 24.12.2013, s. 1), senast ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2020/972 av den 2 juli 2020 (EUT L 215, 7.7.2020, s. 3).

³ Handledningen finns tillgänglig på Europeiska unionens publikationsbyråns hemsida <https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/756d9260-ee54-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-sv>

Tabell 1. Definition av företagens storlek

Storlek	Antal anställda*	Årsomsättning eller balansomslutning**
Småföretag	< 50	≤ 10 milj. €
Medelstora företag	< 250	≤ 50 milj. € resp. ≤ 43 milj. €
Stora företag	≥ 250	> 50 milj. € resp. > 43 milj. €

*) Med anställda avses inte bara löntagare utan även ägare som arbetar i företaget utan att vara anställda och konsulter som befinner sig i en beroendeställning till företaget.

**) Uppgifter från det senast godkända räkenskapsåret beaktas. För att ett tröskelvärde ska anses passerat ska företaget ha haft högre eller lägre värden under två år i rad.

Även företagets relation till andra företag påverkar bedömningen av företagets storlek. Av betydelse är främst företagets ägare och graden av kontroll som andra företag utövar över företaget. Hur ägarförhållanden och graden av kontroll påverkar bedömningen av företagets storlek beskrivs närmare i artikel 3 i bilaga I till förordningen (EU) nr 651/2014 samt på s. 15-23 i kommissionens *Användarhandledning om definitionen av SMF-företag*.

1.1.2 Indirekta kostnader

Stödmottagare som är företag (dvs. bedriver ekonomisk verksamhet) kan inte få stöd för indirekta kostnader från Energimyndigheten. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

1.2 Stöd till aktörer som inte bedriver ekonomisk verksamhet

Stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet kan få stöd med upp till 100 procent av sina stödberättigande kostnader.

1.2.1 Indirekta kostnader

Följande regler gäller för indirekta kostnader när stödmottagaren bedriver icke-ekonomisk verksamhet:

- **Universitet och högskolor** får göra påslag för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.
- **Övriga stödmottagare** som inte bedriver ekonomisk verksamhet kan få stöd för indirekta kostnader med högst 30 procent på sina stödberättigande direkta kostnader för personal (lön och lönebikostnader). Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, förutsatt att projektet genomförs i den icke-ekonomiska verksamheten.

1.3 Utländska aktörer

För att kunna få stöd från Energimyndigheten krävs som utgångspunkt att sökanden har ett driftställe eller filial i Sverige vid tidpunkten för stödets utbetalning.⁴ I övrigt är Energimyndigheten restriktiv med att lämna stöd till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige. Detta kan ske i undantagsfall om samtliga av nedanstående kriterier är uppfyllda:

- 1 Det kan styrkas att de aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige har en unik kompetens som inte finns hos aktörer i Sverige.
- 2 Projektet är väsentligt för att uppnå programmets mål.
- 3 Det kan ske en tydlig kunskapsöverföring till aktörer i Sverige.

Energimyndigheten kan dock välja att inte bevilja stöd till aktörer som inte har någon verksamhet i Sverige även om samtliga av ovanstående kriterier 1-3 anses vara uppfyllda.

1.4 Finansiering från andra organisationer än Energimyndigheten

När Energimyndighetens lämnar stöd till företag, täcker stödet oftast inte hela kostnaden för de projektaktiviteter som ni söker stöd för. När så är fallet, måste ni antingen själva stå för den resterande kostnaden eller hitta annan privat finansiering för att täcka den resterande kostnaden som Energimyndigheten inte finansierar.

Den delen av era stödberättigande kostnader som Energimyndigheten inte finansierar kallas för samfinansiering. Observera att någon annan aktör än ni själva inte kan samfinansiera era stödberättigande kostnader genom egeninsatser (s.k. in-kind-insatser). Detta beror på att kostnaden för en egeninsats som utförs av en annan aktör inte uppstår hos er, utan hos den andra aktören. Kostnaden för den andra aktörens egeninsats är med andra ord inte en stödberättigande kostnad för er.

Energimyndigheten kan komma att ställa högre krav på samfinansiering av stödmottagande företags kostnader än vad förordningen (EU) nr 651/2014 kräver. Energimyndigheten kan även komma att kräva samfinansiering av aktörer som bedriver icke-ekonomisk verksamhet (såsom exempelvis universitet, högskolor, kommuner och forskningsinstitut, i den utsträckning arbetet bedrivs inom den icke-ekonomiska verksamheten).

⁴ Se artikel 1.5 a) i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

1.4.1 Samfinansiering genom annat statligt stöd

Om ni är ett företag, får samfinansiering av era stödberättigande kostnader inte ske med offentliga (statliga regionala eller kommunala) medel. Detta beror på att det sammanlagda offentliga stödet för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler.⁵ Om ert företag har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd från en annan offentlig finansiär för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, behöver ni meddela Energimyndigheten om det. Detta är viktigt för att undvika att ni senare kan bli återbetalningsskyldiga för beviljat stöd.

Om ni har tagit emot annat statligt stöd (inklusive regionalt eller kommunalt stöd) för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, ska ni ange det som ”offentlig finansiering” i ansökningsformuläret.

1.4.2 Samfinansiering genom centralt förvaltat unionsfinansiering

Om ni har sökt, erhållit eller planerar att söka stöd som förvaltas direkt av EU:s institutioner utan inblandning av svenska myndigheter (t.ex. Horisont Europa och Innovationsfonden) för samma kostnader, behöver ni meddela Energimyndigheten om det när ni ansöker om stöd av oss. Detta är viktigt för att undvika eventuell återbetalningsskyldighet, eftersom det sammanlagda stödet från EU:s institutioner och Energimyndigheten för samma stödberättigande kostnader inte får överskrida de högsta tillåtna stödnivåer eller belopp som följer av tillämpliga EU-regler.⁶

Om ni har tagit emot centralt förvaltat unionsfinansiering för samma kostnader som ni söker stöd för från Energimyndigheten, ska ni ange det som ”offentlig finansiering” i ansökningsformuläret.

2. Vilka projektaktiviteter kan vi få stöd för?

Förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet ger Energimyndigheten möjlighet att lämna statligt stöd till företag enligt förordningen (EU) nr 651/2014 samt s.k. stöd av mindre betydelse enligt förordningen (EU) nr 1407/2013. Nedan sammanfattas villkoren som gäller för de stödgrunder som Energimyndigheten bedömer som särskilt relevanta i denna utlysning. Stöd till icke-ekonomiska aktörer (dvs. som inte bedriver ekonomisk verksamhet) lämnas för motsvarande aktiviteter enligt 15 § 3 förordningen (2014:520) med instruktion för Statens energimyndighet.

⁵ Se artikel 8.3 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

⁶ Se artikel 8.2 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

2.1 Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt

Stöd till forsknings- och utvecklingsprojekt lämnas enligt 12 § förordningen (2008:761) om statligt stöd till forskning och utveckling samt innovation inom energiområdet och i enlighet med artikel 25 i förordningen (EU) nr 651/2014.

2.1.1. Projektaktiviteterna ska ingå i en forskningskategori

Ni kan få stöd för forsknings- och utvecklingsprojekt som i sin helhet ingår i någon eller några av följande forskningskategorier: grundforskning, industriell forskning, experimentell utveckling eller genomförbarhetsstudier. Definitionerna för de olika forskningskategorierna anges i tabell 2 nedan.

Tabell 2. Forskningskategorier i forsknings- och utvecklingsprojekt

Genomförbarhetsstudie	utvärdering och analys av potentialen för ett projekt som syftar till att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor, möjligheter och risker samt att identifiera de resurser som krävs för att genomföra det, och slutligen utsikterna för att projektet blir en framgång.
Grundforskning	experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de grundläggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.
Industriell forskning	planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster, inbegripet digitala produkter, processer eller tjänster, inom något område eller inom någon teknik, bransch eller sektor (inbegripet men inte begränsat till digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molnteknik). Industriell forskning inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerade gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.

Experimentell utveckling

att förvärvande, kombination, utformning och användande av befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga och andra relevanta kunskaper och färdigheter i syfte att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster, inbegripet digitala produkter, processer eller tjänster, inom något område eller inom någon teknik, bransch eller sektor (inbegripet men inte begränsat till digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molnteknik eller spetsteknologi). Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster.

Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftsförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering.

Experimentell utveckling inbegriper inte rutinmässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, produktionslinjer, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.

2.1.2 Stödberättigande kostnader

Följande kostnader är stödberättigande om de projektaktiviteter som ni söker stöd för utgör forskning eller utveckling:

- a) Personalkostnader: forskare, tekniker och annan stödpersonal i den omfattning som de arbetar med projektet.
- b) Kostnader för instrument och utrustning i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. Om instrumenten och utrustningen inte används under projektets hela livscykel anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande.
- c) Kostnader för byggnader och mark i den utsträckning och under den tid som de används för projektet. När det gäller byggnader anses endast de avskrivningskostnader som motsvarar forskningsprojektets livscykel, beräknade på grundval av allmänt accepterade redovisningsprinciper, vara stödberättigande. För mark är kostnader för överlåtelse på affärsmässiga villkor eller faktiska kapitalkostnader stödberättigande.
- d) Kostnader för kontraktsforskning, kunskap och patent som köps eller hyrs in från externa källor på marknadsmässiga villkor, samt kostnader för konsulttjänster och motsvarande tjänster som används uteslutande för forskningsverksamheten.

- e) Andra allmänna omkostnader och andra driftskostnader, inklusive kostnader för materiel, förrådsartiklar och liknande produkter, som uppkommit som direkt följd av ett projekt.

2.1.3 Maximalt tillåtna stödnivåer

Hur stort stöd ni som genomför ett forsknings- och utvecklingsprojekt kan få beror bl.a. på vilken forskningskategori projektaktiviteterna bedöms tillhöra och om ni är ett litet, medelstort eller ett stort företag. För de olika forskningskategorierna gäller olika maximala stödnivåer, uttryckt som andel i procent (%) av de stödberättigande kostnaderna.

I tabell 3 anges vilka maximala stödnivåer som gäller för de olika forskningskategorierna.

Tabell 1. Översikt maximala stödnivåer

Forskningskategori	Små företag	Medelstora företag	Stora företag	Icke-ekonomisk verksamhet*
Genomförbarhetsstudie	70 %	60 %	50 %	100 %
Grundforskning	100 %	100 %	100 %	100 %
Industriell forskning	70 %	60 %	50 %	100 %
Experimentell utveckling	45 %	35 %	25 %	100 %

*) Till exempel universitet och forskningsinstitut som bedriver icke-ekonomisk verksamhet

När projektaktiviteterna utgör **industriell forskning** eller **experimentell utveckling** kan dessutom ett tillägg på 15 procentenheter lämnas om

- projektet omfattar faktiskt samarbete
- resultaten från forskningsprojektet ges omfattande spridning genom konferenser, offentliggörande, databaser med öppen åtkomst eller fri programvara med öppen källkod, eller
- stödmottagaren åtar sig att i god tid tillhandahålla licenser för forskningsresultat från understödda forsknings- och utvecklingsprojekt som skyddas av immateriella rättigheter, till marknadspris och på icke-exklusiv och icke-diskriminerande grund för användning av berörda parter i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Med **faktiskt samarbete** avses samarbete mellan minst två oberoende parter för utbyte av kunskap eller teknik eller för att uppnå ett gemensamt mål baserat på arbetsdelning, varvid parterna gemensamt definierar räckvidden för samarbetsprojektet, bidrar till dess genomförande och delar dess risker och

resultat. En eller flera parter kan stå för hela kostnaden för projektet och därmed befria andra parter från de ekonomiska riskerna med projektet.

Kontraktsforskning och tillhandahållande av forskningstjänster betraktas inte som samarbetsformer.⁷

Ett projekt anses omfatta faktiskt samarbete om samarbetet sker

- mellan företag, av vilka minst ett är ett litet eller medelstort företag, eller genomförs i minst två medlemsstater, eller i en medlemsstat och i ett land som är avtalsslutande part i EES-avtalet, och inget enda företag står för mer än 70 % av de stödberättigande kostnaderna, eller
- mellan ett företag och en eller flera organisationer för forskning och kunskapsspridning, om den senare står för minst 10 % av de stödberättigande kostnaderna och har rätt att offentliggöra sina egna forskningsresultat.

Den sammanlagda stödnivån för företag för projektaktiviteter som utgör **industriell forskning** eller **experimentell utveckling** får dock inte överstiga 80 procent av företagets stödberättigande kostnader.

⁷ Artikel 2.90 i kommissionens förordning (EU) nr 651/2014.

Bilaga 2. Allmänna villkor för stöd

De villkor som gäller för beviljade projekt kommer att framgå av Energimyndighetens beslut om beviljat stöd. Nedan ges en beskrivning av villkoren.

Definitioner

Med *stödmottagare* avses i dessa villkor den organisation eller de organisationer som enligt Energimyndighetens beslut tar emot stöd från Energimyndigheten.

Vid projekt med flera deltagande organisationer avses med *projektpart* de organisationer som deltar i projektet (dock ej organisationer som utför konsultuppdrag för stödmottagarens räkning).

Vid projekt med flera projektparter avses med *koordinator* den projektpart som samordnar projektet, tar emot stödet från Energimyndigheten och som vidarebefordrar stöd till övriga stödmottagare som deltar i projektet i enlighet med Energimyndighetens beslut.

1 § Allmänt

Stödet beviljas för att finansiera genomförandet av det projekt som anges i Energimyndighetens beslut om stöd.

Stödmottagarna har rätt till beslutade medel endast om Energimyndigheten får erforderliga medel från regeringen.

Stödmottagaren ska finansiera den del av kostnaderna som inte täcks av stödet från Energimyndigheten med egna medel eller med medel från annan finansiär. Stödmottagaren ansvarar för finansiering av kostnadsökningar som uppstår under projekttiden.

Vid all presentation av projektet ska det anges att arbetet utförts med stöd från Energimyndigheten (namnet återges på engelska med Swedish Energy Agency).

2 § Koordinatorns åtaganden vid projekt med flera projektparter

Vid projekt med flera projektparter har koordinatören följande åtaganden, utöver vad som gäller för samtliga stödmottagare. Det åligger koordinatören

- att ha behörighet att företräda övriga stödmottagare avseende projektet i förhållande till Energimyndigheten
- att ta emot Energimyndighetens utbetalning av stöd
- att överföra Energimyndighetens stöd till övriga stödmottagare i enlighet med myndighetens beslut om stöd
- att på Energimyndighetens begäran styrka hur varje utbetalning har fördelats mellan de olika stödmottagarna

- att omgående till övriga stödmottagare vidarebefordra Energimyndighetens beslut, ändringsbeslut och annan för stödmottagare relevant information från Energimyndigheten
- att under projekttiden rapportera enligt Energimyndighetens beslut och anvisningar i enlighet med 7 §
- att säkerställa att Energimyndigheten omedelbart underrättas om sådana omständigheter uppstår som framgår av 8 §
- att ansöka om ändringar i projektet i enlighet med 8 §.

3 § Stödberättigande kostnader

3.1 Allmänna krav

Med stödberättigande kostnader menas de kostnader som stödet från Energimyndigheten beräknas på. Vilka kostnader som är stödberättigande i ett projekt och hur stor andel av dessa kostnader som stödmottagaren kan få stöd för beror på vilken stödgrund Energimyndigheten har fattat sitt beslut om stöd mot. Stödgrunden framgår av Energimyndighetens beslut.

För att en kostnad ska vara stödberättigande gäller dessa allmänna krav:

- Kostnaden ska vara skälig.
- Kostnaden ska ha uppkommit för genomförandet av projektet.
- Kostnaden ska vara faktisk och reviderbar, vilket innebär att den ska kunna återfinnas i stödmottagarens bokföring. En stödmottagare kan till exempel inte få stöd för arbete som utförs utan lön. Kostnaden får inte heller vara uppskattad.
- Kostnaden ska bäras av stödmottagaren, vilket innebär att en stödmottagare bara får ta upp sina egna bokförda kostnader.
- Kostnaden ska vara fastställd i enlighet med god redovisningssed.
- Kostnaden ska ha uppkommit i projektet och under den projektid som framgår av beslutet. Kostnader som uppkommit före eller efter den i beslutet angivna projektiden är inte stödberättigande.

I stödmottagarens bokföring ska projektkostnaderna vara redovisade på ett sådant sätt att de går att särskilja från stödmottagarens övriga transaktioner.

3.2 Särskilt om lönekostnader

Direkta kostnader för personal (bruttolön och lönebikostnad) ska redovisas som lönekostnader i den omfattning som dessa personer arbetar i projektet. Med lönebikostnader avses sociala avgifter enligt lag, obligatoriska pensionsavsättningar, obligatoriska försäkringar och avgifter samt semesterersättning. Lönekostnaden ska vara reviderbar. Tidsredovisning ska kunna visas upp på begäran av Energimyndigheten.

- *Stödmottagare som är universitet och högskolor* kan få stöd för direkta lönekostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.

- För *övriga stödmottagare* (som inte är universitet eller högskolor) gäller att de totala stödberättigande lönekostnaderna kan uppgå till en genomsnittlig kostnad om maximalt 800 kr/timme. Kostnaden ska i enlighet med de allmänna kraven i 3.1 vara faktisk, vilket innebär att kostnaden *inte* får vara en schablon. Det innebär att om de faktiska lönekostnaderna är högre än 800 kr/timme, är högst 800 kr/timme stödberättigande. Omvänt gäller att om de faktiska kostnaderna understiger 800 kr/timme, ska de lägre, faktiska kostnaderna tas upp. Genomsnittlig kostnad betyder att om en stödmottagare har flera personer med olika lönenivåer som arbetar i projektet, får den genomsnittliga lönekostnaden uppgå till högst 800 kr/timme för att vara stödberättigande. Beräkningen ska göras utifrån de totala faktiska lönekostnaderna delat med totalt antal timmar nedlagda i projektet. Om resultatet vid beräkningen överstiger 800 kr/timme, ska lönekostnaderna minskas vid redovisning till Energimyndigheten.

3.3 Särskilt om indirekta kostnader

Indirekta kostnader (overhead-kostnader) är allmänna omkostnader som inte uppkommer som en omedelbar följd av projektet under projekttiden. Detta gäller t.ex. löner och arvoden till personal som inte arbetar specifikt med projektet (såsom personal som arbetar med ekonomi eller administration som inte är projektspecifik), kontorsmaterial och IT-system.

- *Stödmottagare som är universitet och högskolor* kan få stöd för indirekta kostnader enligt den fullkostnadsprincip som de tillämpar.
- *Stödmottagare som inte bedriver ekonomisk verksamhet* kan få stöd för indirekta kostnader med högst 30 % på sina stödberättigande direkta kostnader för personal (lön och lönebikostnader). Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, förutsatt att projektet genomförs i den icke-ekonomiska verksamheten och att stödmottagaren tydligt särskiljer sin icke-ekonomiska verksamhet, dess kostnader och finansiering från sin ekonomiska verksamhet.
- *Stödmottagare som är företag* (stödmottagare som bedriver ekonomisk verksamhet) kan inte få stöd för indirekta kostnader. Detta gäller också om en stödmottagare bedriver både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, om projektet genomförs i den ekonomiska verksamheten.

3.4 Särskilt om konsultkostnader

Ersättning till personer som inte är anställda av en stödmottagare ska redovisas som köpta tjänster (konsultkostnader). Ersättning för köpta tjänster ska vara marknadsmässig. Projektpart får inom projektet inte vara underleverantör till annan projektpart.

4 § Utbetalning av bidrag

Utbetalningsplanen framgår av beslutet om stöd. Utbetalning av bidrag sker utan föregående rekvisition om inte annat framgår av beslutet. Bidraget täcker mervärdesskatt endast då denna uppkommer som nettokostnad hos stödmottagaren. Stödmottagaren ska skicka in verifikationer för de redovisade

kostnaderna om Energimyndigheten begär det. Energimyndigheten har rätt att hålla inne utbetalningar av stöd om stödmottagaren inte har arbetat upp minst 90 procent av tidigare utbetalda medel i samma projekt.

5 § Arbetsgivarförhållanden

Energimyndigheten är inte arbetsgivare eller uppdragsgivare för stödmottagaren eller annan som denne anlitar för projektet. Energimyndigheten gör således inte avdrag för skatter, socialförsäkringsavgifter, etc.

6 § Underrättelseskyldighet angående finansiering

Stödmottagaren ska omgående underrätta Energimyndigheten om stödmottagaren ansöker om eller får medel för projektet från annan finansiär än Energimyndigheten. Detta gäller även andra ändringar av finansieringen av projektet jämfört med vad som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd.

7 § Rapportering och uppföljning

Rapportering och uppföljning ska ske i enlighet med Energimyndighetens anvisningar och beslut om stöd.

Om projektpart enligt beslutet får medel motsvarande tre miljoner kronor eller mer från Energimyndigheten ska revisorsintyg från auktoriserad eller godkänd revisor avseende denna projektpart bifogas slutredovisningen. För kommun, landsting, statliga myndigheter, universitet och högskola accepteras revisorsintyg från internrevisor. Revisorsintyg ska även bifogas slutredovisningen om Energimyndigheten så särskilt begär. Genom intyget ska revisor bekräfta att i slutredovisningen redovisade kostnader för projektparten hämtats ur dennes bokföring, att kostnaderna har uppkommit under den projekttid som framgår av beslutet, att kostnaderna är verifierade (styrkta) och att projektpartens redovisningsrutiner är utformade i enlighet med god redovisningssed.

8 § Ändringar i projektet

Stödmottagaren ska i förväg skriftligen ansöka hos Energimyndigheten om att få göra ändringar inom den genomförande- och kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut om stöd. Detta gäller t.ex. byte av projektledare, byte av stödmottagare, ändrad projekttid, ändring i genomförandet eller anstånd med rapportering till Energimyndigheten. Förskjutningar accepteras mellan kostnadsslagen inom den kostnadsplan som framgår av Energimyndighetens beslut upp till och med tio (10) procent. Stödmottagaren ska ansöka hos Energimyndigheten om ändringar som överstiger tio (10) procent om beloppet är större än 50 000 kronor.

Stödmottagaren ska omgående skriftligen underrätta Energimyndigheten om projektet avbryts eller försenas, om stödmottagaren kommer på obestånd eller om annan omständighet av väsentlig betydelse inträffar. Stödmottagaren ska även omgående anmäla namn- och adressändring till Energimyndigheten.

9 § Ändring av beslut

Ändringar eller tillägg till Energimyndighetens beslut om stöd ska upprättas skriftligen av Energimyndigheten för att gälla.

10 § Rätt till resultat

Stödmottagaren eller resultatens rättsinnehavare har nyttjanderätt över projektresultat som uppkommer inom projektet. Projektresultaten får överlåtas eller upplåtas till annan. Stödmottagare får dock inte överlåta eller upplåta projektresultat, eller på annat sätt vidta någon åtgärd, som medför att det blir fråga om indirekt statligt stöd.

11 § Granskningsrätt

Energimyndigheten eller annan som Energimyndigheten utsett (t.ex. auktoriserad revisor) har rätt att följa arbetet och ta del av handlingar som innehåller uppgifter om t.ex. den tekniska och ekonomiska utvecklingen av ett projekt. För att möjliggöra granskning har Energimyndigheten rätt att utfärda särskilda anvisningar för redovisning.

Energimyndigheten har rätt att följa upp avslutat projekt genom att begära uppföljningsrapport som ska utformas och inges enligt Energimyndighetens anvisningar. Sådan rapport kan begäras in vid tre tillfällen inom en tioårsperiod räknat från datumet för projektslut.

12 § Återbetalning av ej upparbetade medel

Beviljade och utbetalda medel som inte har förbrukats av stödmottagaren ska återbetalas till Energimyndigheten. Efter inlämnande av ekonomisk slutredovisning meddelar Energimyndigheten om återbetalningsskyldighet föreligger och med vilket belopp.

13 § Sanktioner

Energimyndigheten får besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om

- 1 den som ansökt om stöd genom att lämna oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stödet beviljats felaktigt eller med för högt belopp,
- 2 stödet av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren borde ha insett detta, eller
- 3 villkoren för stödet inte har följts.

Stödmottagaren är återbetalningsskyldig om någon av de grunder som anges i punkterna 1–3 ovan föreligger. Energimyndigheten kan då komma att helt eller delvis kräva tillbaka stödet jämte ränta enligt räntelagen (1975:635).

Vid det fallet att stödet från Energimyndigheten utgör olagligt statligt stöd, är stödmottagaren skyldig att betala tillbaka stödet om återbetalning inte får underlåtas enligt EU-rätten. Detta framgår av 3 § lagen (2013:388) om

tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler. Statens energimyndighet ska då i enlighet med samma lag återkräva stödet jämte ränta från utbetalningsdagen.

Energimyndigheten kan hålla inne utbetalningar av stöd tills vidare om myndigheten överväger men ännu inte har beslutat om sanktioner. Myndigheten kan också välja att inte betala ut stöd om utredning av sanktioner gentemot samma stödmottagare pågår i ett annat projekt som Energimyndigheten finansierar.